

یاسای ئەنجوومەنی وەزیرانی هەریمی کوردستان

بەناوی خۆی بەخشنده و میهره بان
بەناوی گەل

ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

ژمارە ی بریار: ١٥

رۆژی بریار: ١٦/٩/١٩٩٢

٢٥/گەلاویژ/١٩٩٢ک

بریار

بە پیتی حوکمی برگه / ١ی مادده / ٥٦ی یاسای ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق ژماره / ١ی سالی / ١٩٩٢ ... ئەنجوومەن لە دانیشتنی رۆژی ٨/٧/١٩٩٢ ئەم یاسایە خوارووی بریاردا.

یاسای ئەنجوومەنی وەزیرانی هەریمی کوردستان ژماره (٣) ی سالی / ١٩٩٢

مادده یه کهم:

- مه بهست له م ووشانه ی خوارووه مانگانی تهنیشتیانه:
- ئەنجوومەن: ئەنجوومەنی وەزیرانی هەریمی کوردستانی عێراق.
- سه رۆک: سه رۆکی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەریمی کوردستانی عێراق.
- وەزیر: وەزیری په یوه ندار له هەریمی کوردستانی عێراق.
- کوردستان: کوردستانی عێراق.
- هەریم: هەریمی کوردستانی عێراق.

مادده ی دووهم:

ئەنجوومەن بالاترین دەزگای جێ به جێ کردنه له هەریمدا وله سه رۆک وجیگرده کی و وەزیره کان پێک دی.

مادده ی سێ یه م:

ئەنجوومەن و ههریه کی له وەزاره ته کان، که سایه تی یه کی مه عنه ویان هه یه و خاودنی گشت ئەو مافانه که له یاسا ره چا و کرا و ده کانداهن.

مادده ی چوارهم:

یه کهم: ئەوانه ی به سه رۆک وجیگری سه رۆک و وەزیر داده نرین، ده بی مه رجه کانی مادده (٢١) ی یاسای ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستان ژماره (١)

سالی/۱۹۹۲ یان تیدا بی، جگه له مهرجی ته مهن بۆ وهزیری که دهبی
گه یشتبته بیست و یک سال ته مهنی.

دووم: وهزارهتی کاروباری پیشمه رگه که له برگه «۴» ی مادده «۹» ی یاسای
ژماره (۳) ی سالی ۱۹۹۲ دا ناوی هاتوه، لا ده بریت «ئیلغا»
ده کرت. «۳»

ماددهی پینجه م:

باوهردان به ئەندامانی ئەنجومه ن، یه که یه که وه سه ر خواستی سه روک ده بی.

ماددهی شه شه م:

سه روک و جیگیرده کی وه وهزیره کان، دوا ی باوهر پیدانیان له لایه نی ئەنجومه نی
نیشتمانیی کوردستانه وه، له بهر دمهیدا ئەم سوینده دهخۆن:

(به خودای مه زن سویند دهخۆم که به دل سوژی یه وه پارێزگاری له یه کیتی گه ل و خاکی
کوردستانی عیراق بکه م و رتیز له یاسا ره چا و کراوه کان بگرم.)

ماددهی حه وته م:

ئه نجومه ن له هه ولیردا کو دده بیته وه. ده شکری له کاتی پیوستدا و به بریاری
ئه نجومه ن خۆی، له شوینیکی تر دا کو بیته وه.

ماددهی هه شه م:

ئه نجومه ن خا و دنی ئەم دسه لاتانه ده بی:

۱- دانانی سیاسه تی گشتی ی هه ریم و سه ره رشتی کردنی به جی هینانی به پی ی
یاسا و بریاره ره چا وه کرا وه کان، دوا ی بریار دانی له لایه ن ئەنجومه نی نیشتمانیی
کوردستانه وه.

۲- پیشنیاز کردن و ئاماده کردنی پرۆژهی یاساکان و پیشکesh کردنیان
به ئەنجومه نی نیشتمانیی کوردستان بۆ بریار له سه ر دانیان.

۳- ئاماده کردنی پرۆژهی پهیره وه کان و دهر کردنیان.

۴- ئاماده کردنی پرۆژهی بووجه ی گشتی هه ریم.

۵- ئاماده کردنی پرۆژهکانی نه خشه ی گه شه پی کردنی هه ریم.

۶- قهرزدان و ودرگرتنی به بریاری ئەنجومه نی نیشتمانیی کوردستان.

۷- جی به جی کردنی یاساکان و پاراستنی ئاسایشی هه ریم و پارێزگاری کردن
له مافهکانی ها و ولاتیان و مال و مو لکه گشتی یه کان و بهرزه و دندهکانی گه لی
کوردستانی عیراق.

۸- ری نیشان دان و ساز کردن و به دوا داچوونی کار و فرمان وهزاره ته کان و
دایه رهکانیان و دام و دهزگا گشتی یه کان.

۹- چا و دیری کردنی رهوایی ئه ورتنمایانه ی وهزاره ته کان و دام و دهزگا کانیان دهری

«۳» مهرجی ته مهن بۆ وهزیر و هه روها لاهردنی وهزارهتی کاروباری پیشمه رگه به پیی «یاسای یه که م هه موار کردنی
یاسای ئەنجومه نی وهزیرانی هه ریمی کوردستانی عیراقی ژماره (۳) ی سالی ۱۹۹۲ بوو که حوکمی بریاری ژماره
«۳۵» ی رۆژی ۱۴/۱۲/۱۹۹۴ ی ئەنجومه ن ده یگرته وه.

ده‌گهن.

- ۱- دهرکردنی بریاری به‌ری کردن و به‌جیتی هیتانی به‌پیی ی یاسا ره‌چاوه‌کراوه‌کان وچاودیری کردنی چۆنیتی به‌نه‌نجام گه‌یاندنیان.
- ۱۱- دامه‌زراندنی فه‌رمانبه‌ران و به‌رتیوه‌به‌ره گشتی به‌کان وده‌رهاویشتن و له‌کارخستنی و خانه‌نشین کردنیان و به‌پیی ی یاسا.
- ۱۲- به‌ده‌ر له‌برگه‌ی (۱۱) ی پیشوو، دامه‌زراندنی خاوه‌ن پله تایبه‌تی به‌کان و سه‌روکی و ه‌حده ئیداره‌به‌کان و دادوه‌ره‌کان و نه‌ندامانی ده‌زگای (داواکاری گشتی)، به‌پیشنیازی و ه‌زیری په‌یوه‌ندار بریاری نه‌نجومهن و دواچار به‌بریاری لایه‌نی په‌یوه‌ندار به‌پیی ی یاسا رچاوه‌کراوه‌کان ده‌بیت.

مادده‌ی نۆبهم:

۱- هه‌روه‌زیره‌و به‌پیی ی کاری خۆی، نه‌م و ه‌زاره‌تانه به‌رتیوه‌ده‌به‌ن:

- ۱- و ه‌زاره‌تی ناوخوا.
 - ۲- و ه‌زاره‌تی دارایی نابووری.
 - ۳- و ه‌زاره‌تی دادوه‌ری.
 - ۴- و ه‌زاره‌تی کاروباری پیشمه‌رگه.
 - ۵- و ه‌زاره‌تی گواسته‌وه و گه‌یاندن.
 - ۶- و ه‌زاره‌تی یارمه‌تی مرۆڤایه‌تی وهاوکاری.
 - ۷- و ه‌زاره‌تی پیشه‌سازی و وزه.
 - ۸- و ه‌زاره‌تی رۆشنگیری.
 - ۹- و ه‌زاره‌تی په‌روه‌ده.
 - ۱۰- و ه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شت وگوزار.
 - ۱۱- و ه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی.
 - ۱۲- و ه‌زاره‌تی نه‌شغال و نیشته‌جی کردن.
 - ۱۳- و ه‌زاره‌تی ناوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پیدان.
 - ۱۴- و ه‌زاره‌تی کشتوکال و ناو‌دیری.
 - ۱۵- و ه‌زاره‌تی نه‌وقاف و کاروباری ئیسلامی.
- ب - ده‌شتی نه‌نجومهنی و ه‌زیرانی هه‌رتیمی کوردستانی عێراق چهند و ه‌زیری هه‌رتیمی تیادا بن. «۴»

مادده‌ی ده‌یه‌م:

ده‌زگایه‌ک بو‌خویندنی بالا و توژیینه‌وه‌ی زانستی پیک ده‌هیتیری و به‌ده‌سته‌ی سه‌روکیایه‌تی و ه‌زاره‌ته‌وه ده‌به‌سترتیوه‌ه. کاروباریشی به‌پیی ی پیره‌وتیکی تایبه‌تی

«۴» برگی «ب» خرایه‌ سه‌ر مادده‌ی (۹) ی نه‌م یاسایه‌ به‌پیی یاسای ژماره (۳) ی سالی ۱۹۹۶ «یاسای یکه‌مین هه‌موارکردنی یاسای نه‌نجومهنی و ه‌زیرانی هه‌رتیمی کوردستانی عێراق ژماره (۳) ی سالی ۱۹۹۲» نه‌مه‌یش به‌گوتیری بریاری نه‌نجومهن ژماره «۴» ی رۆژی ۱۹۹۶/۹/۲۳.

رتیک دهخری.

ماددهی یازدهیم:

- ۱- له حاله تی لادانی سه روکدا یاواز هیتانی یاخود وازهیتانی زۆریه ی ئەندامانی ئەنجومەن، واداده نرێ که وهزارهت وازی له کارهیتاوه. به لایم ئەگەر وهزاره ته که هاوبهیمانی بوو له نیتوان دوو دهسته سه ره کهیه که ی ناوئه نچومەنی نیشتمانی کوردستان داوئه گەر وهزیرانی هەر لایه کیان به کۆمهله له وهزارهت کشانه وه، واداده نرێ که وهزاره ته که وازی له کارهیتاوه.
- ۲- ئەندامانی ئەنجومەن تاکاتی پتکه هیتانی وهزاره تییکی نوێ، له سه ره به رتیه بردنی نه رکه ره سمیه کانیان به رده وام ده بن.

ماددهی دوازهیم:

گفت وگۆی ئەنجومەن نهیتهی ده بی. بریاره کانی به زۆریه ی دهنگ و به ناماده بوونی زۆریه ی ئەندامانی ده رده کا. ئەگەر ژماره ی دهنگه کان وهک یهک بوون، بریاری ئه و لایه جیگر ده بی که سه روکی له گه لدا ده بی. ناشکرکردنی بریاره کانی شی به رێ وشوئیتیک ده بی که خۆی ده ستیشانی ده کا.

ماددهی سیازدهیم:

وهزیره کان سه بارهت به سیاسه تی گشتی وهزارهت، به هاوبه شی له به رده م ئەنجومەنی نیشتمانی دا به رپرسیارن. به لایم سه بارهت به کاروباری هەر وهزاره تیک، وهزیره که ی خۆی له به رده م ئەنجومەنی وهزیراندا به رپرسیاره.

ماددهی چواردهیم:

سه روکی ئەنجومەن یا جیگره که ی یا هەر وهزیریک، نابێ له و ماوه یه دا که له سه ره ئه م کارانه یانن هیچ پیشه یه کی سه ره سه ت یائیشیتکی بازرگانی یا دارایی یا پیشه سازی یا هەر کارتیکی نابووری تر بکه ن. ههروه کو نابێ هیچ شتیک له مال و موڵکی گشتی بکرن یا به کړی بکرن. یاخود شتیک له مال و موڵکی خۆیان به کړی یا به فروشتن یا به ئال و گۆر بدن به ده ولته ت.

ماددهی پانزدهیم:

ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان بۆی هه یه هەر وهزیریک بدا به دادگا، سه بارهت به تاوانتیک که له کاتی به جێ هیتانی فه رمانه که ی یا به هۆیه وه درایسته پالی. پیتش نیازی تاوان درانه پالنه که ده بی به لایه نی که مه وه، له لایه ن چواریه کی ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستانه وه بی و بریاری به دادگا دانه که ی له لایه ن دووله سی به شی ئەندامانی یه وه. ئه وساته، کاتی یه کالا کردنه وه ی مه سه له که ی، دهستی له کار ده کیشرتته وه.

ماددهی شانزدهیم:

ههروه زیریک که ئەندامی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان نی یه، بۆی هه یه له هەر کۆبوونه وه یه کدا ناماده بی، بی ئه وه ی مافی ده نگدانی هه بی.

ماددهی ههژدهیهه:

- ١- له حاله تی ناماده نه بوونی سه روک دا، جیگره که ی جیگه ی ده گرتته وه.
- ٢- له حاله تی چۆل بوونی جیگه ی سه روک دا، جیگره که ی تاکاتی دانانی سه روکیکی نوی که ده بی له ماوه ی پانزه روژدا دابنری، جیگه ی ده گرتته وه.

ماددهی ههژدهیهه:

مووچه ی مانگانه ی هه ر به کتیک له نه نامانی نه نجوومه نی وه زبران ومافی خانه نشین یان به یاسایه کی تاییه ت ده ستنیشان ده کری.

ماددهی نۆزدهیهه:

ئه م یاسایه له روژی بریاردانی یه وه که له رتکه وتی ١٩٩٢/٧/٩ ی کرد، کارپیی ده کری.

ماددهی بیستهه:

ئه م یاسایه له یه که م ژماره ی روژنامه ی ره سمیدا بلاو ده کریته وه.

جوهر نامق سالم
سه روکی نه نجوومه نی نیشتمانیی کوردستانی عیراق